

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/podkarpacki-kongres-pamieci-na/191754,Historia-mowi-przez-pokolenia-Juz-dzis-rozpoczyna-sie-Podkarpacki-Kongres-Pamiec.html>
09.05.2024, 00:47

Historia mówi przez pokolenia. Już dziś rozpoczyna się Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej. Jasionka k. Rzeszowa, 4-5 października 2023, G2A Arena Centrum Wystawienniczo-Kongresowe Województwa Podkarpackiego

Już dziś o godz. 9.00 zapraszamy na uroczyste otwarcie Podkarpackiego Kongresu Pamięci Narodowej, organizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej w dniach 4-5 października 2023 r. na G2A Arena w Jasionce k. Rzeszowa pod hasłem „Historia mówi przez pokolenia”. Chcemy opowiedzieć o najnowszej historii Polski w sposób przemawiający do każdego pokolenia. Pokazać, że o historii można opowiadać ciekawie i pasjonująco, za pomocą różnych środków. Zapraszamy do strefy konferencyjnej, gdzie zostaną zaprezentowane wyniki raportu „Edukacja dla pamięci” w odniesieniu do województwa podkarpackiego. Będą debaty: na temat świadomości historycznej mieszkańców tego regionu, debata panelowa „Sport, patriotyzm, historia”, ogólnopolska konferencja naukowa „Emigracyjna prasa oraz ośrodki wydawnicze i wydawcy (1939-1990)”, a na zakończenie dnia - uroczysta gala wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności oraz Medali „Reipublicae Memoriae Meritum”. Przestrzeń edukacyjna została podzielona na strefę nowych technologii, strefę upamiętnienia, poszukiwania i identyfikacji, strefę archiwalną, rekonstrukcje historyczne. Przygotowano wystawy multimedialne, warsztaty plastyczne i muzyczne, kino filmów historycznych - to tylko niektóre z atrakcji na Podkarpackim Kongresie Pamięci Narodowej. Zapraszamy! Wstęp wolny po wcześniejszej rejestracji.

Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej

Historia mówi przez pokolenia
4-5 października 2023

<https://kongrespamiecinarodowej.pl/>

W trakcie dwóch dni wydarzenia każdy – niezależnie od wieku – znajdzie w naszej ofercie coś dla siebie. Gościem honorowym będzie ostatni żyjący żołnierz gen. Maczka, kapitan Tadeusz Lutak, który świętował w tym roku 106. urodziny.

Opowieść o historii

W czasie Kongresu w jednym miejscu zgromadzimy dzieci i młodzież, edukatorów, nauczycieli, działaczy społecznych i weteranów, grupy rekonstrukcyjne i wszystkich pasjonatów historii. Podzielimy się wiedzą na temat pamięci o naszych bohaterach narodowych, świadomości historycznej naszego społeczeństwa, ale również zaangażujemy uczestników do udziału w wielu atrakcjach zaproponowanych w poszczególnych strefach: archiwalnej, naukowej, edukacyjnej, militarnej oraz rekonstrukcji historycznych, a także upamiętniającej. Zobaczymy, że IPN „Powraca po swoich” – przybliżymy temat poszukiwań oraz identyfikacji ofiar zbrodni obu totalitaryzmów. Na kongresie będzie również strefa komiksów. Miłośnicy kina będą mieli okazję poznać filmy wyprodukowane przez IPN lub we współpracy z Instytutem.

► Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej to dwudniowe wydarzenie, które podsumowuje ponad dwudziestoletni dorobek IPN, a także prezentuje historyczną ofertę edukacyjną w zupełnie nowej formule – w myśl hasła „Historia mówi przez pokolenia”.

► [Zobacz spot - PKPN](#)

► Pomysł prezentacji naszego dziedzictwa narodowego szerokiemu gronu odbiorców to odpowiedź na wyniki zrealizowanych w 2022 r. na zlecenie IPN badań społecznych dotyczących wiedzy historycznej Polaków i ich postaw wobec przeszłości. Badania opracowane przez zespół naukowców dr. hab. Krzysztofa Malickiego, profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego, zostały przedstawione podczas konferencji otwierającej kwietniowy Kongres Pamięci Narodowej. [Wyniki raportu „Edukacja dla pamięci”](#), w języku [polskim](#) i [angielskim](#), można pobrać ze strony internetowej IPN.

W czasie **Podkarpackiego Kongresu Pamięci Narodowej** zostaną zaprezentowane wyniki badań na temat świadomości historycznej mieszkańców województwa podkarpackiego oraz ich wiedzy historycznej i postaw wobec przeszłości. Badania umożliwią odtworzenie występujących w regionie form pamięci i pokazanie tego, co jest w nich specyficznie lokalne oraz tego, co stanowi odzwierciedlenie narodowej historii Polski. Dzięki temu mogą zostać wykorzystane do kształtowania programów nauczania.

Instytut Pamięci Narodowej jest jednym z głównych ośrodków badawczych zajmujących się historią Polski w XX wieku, dlatego to właśnie na nas spoczywa odpowiedzialność za efektywne upowszechnianie wiedzy w tym zakresie. Planowane wydarzenie kierujemy do szerokiego grona osób zainteresowanych przeszłością naszego kraju.

Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej będzie okazją do dyskusji na temat świadomości historycznej Polaków, z uwzględnieniem specyfiki Podkarpacia.

► Porozmawiamy też o tym, na czym powinna się opierać nowoczesna, atrakcyjna edukacja historyczna: edukacja dla przyszłości. Chcemy poprzez współczesną kulturę i nowinki techniczne, połączone z tradycyjną nauką ukazać alternatywę dla promowania wiedzy historycznej. W czasie Kongresu proponujemy opowieść o najnowszej historii Polski w sposób przemawiający do każdego pokolenia.

► Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej będzie składał się z dwóch zasadniczych stref:

- konferencyjnej – skierowanej do dorosłych odbiorców oraz
- edukacyjnej – dedykowanej dzieciom i młodzieży

Co nas czeka **4 października 2023 r. (środa)**

► **Strefa konferencyjna**

9.00 - uroczyste otwarcie Kongresu

9.30-17.00 ogólnopolska konferencja naukowa „Emigracyjna prasa oraz ośrodki wydawnicze i wydawcy (1939-1990)” (parter, sala konferencyjna „0”) z udziałem 30 referentów. Celem konferencji jest pokazanie zarówno politycznej funkcji polskiej prasy emigracyjnej, jak również zadań wykonywanych przez nią w sferze kultury. Będzie ona dotyczyła różnych segmentów prasy emigracyjnej: wydawnictw *stricte* politycznych

(partyjnych), czasopism historycznych, religijnych, wojskowych (kombatanckich) oraz społecznych (wydawanych - również w formie biuletynów - przez organizacje, związki i stowarzyszenia o różnorodnym charakterze).

10.00-10.30 - prezentacja raportu dr hab. Krzysztof Malicki, prof. Uniwersyteu Rzeszowskiego (I piętro, sala konferencyjna „1”) na temat świadomości historycznej mieszkańców województwa podkarpackiego oraz ich wiedzy historycznej i postaw wobec przeszłości.

Zobacz: [Wyniki raportu „Edukacja dla pamięci”](#), które zostały przedstawione podczas konferencji otwierającej kwietniowy Kongres Pamięci Narodowej 13-15 kwietnia 2023 r. w Warszawie.

10.30-12.00 - debata panelowa „Świadomość historyczna mieszkańców województwa podkarpackiego. Rola organizacji społecznych” (I piętro, sala konferencyjna „1”). Uczestnicy: prof. dr hab. Jan Draus (Kolegium IPN/UR), Maciej Małozieć (zastępca burmistrza m. Dębicy/ŚZŻAK), Tomasz Róg (MBP w Cieszanowie/Towarzystwo Miłośników Ziemi Lubaczowskiej), dr hab. Tadeusz Zych (UR/Tarnobrzeskie Towarzystwo Historyczne). Będzie to dyskusja o stanie świadomości historycznej mieszkańców województwa podkarpackiego z udziałem działaczy społecznych z Podkarpacia.

12.30-14.00 - debata panelowa „Sport, patriotyzm, historia” (I piętro, sala konferencyjna „1”), w której udział wezmą: prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki oraz sportowcy z województwa podkarpackiego: Iwona Nieroda-Zdziebko, multimedalistka mistrzostw świata, Europy i Polski w kickboxingu, Łukasz Różański, mistrz świata w boksie (WBC) w wadze bridgerweight oraz Grzegorz Kozdrański - skoki do wody. Debatę poprowadzi red. Konrad Dudek z TVP3 Rzeszów. W czasie rozmowy, odwołującej się zarówno do osobistych doświadczeń i przemyśleń, jak i kontekstów historycznych, uczestnicy debaty porozmawiają m.in. o związkach patriotyzmu ze sportem, o swoich sportowych idolach, o codziennych wymiarach patriotyzmu, o tym jak wychowywać przez historię sportu i sportowców, o tym jak sport kształtuje charakter.

16.00-17.00 - uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności oraz Medali „Reipublicae Memoriae Meritum” (I piętro, sala konferencyjna „1”)

►Strefa edukacyjna

► Wystawy

- **„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”** - międzynarodowy projekt edukacyjno-memoratywny, mający na celu upamiętnić wysiłek Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy ludności cywilnej ewakuowanej z ZSRS wraz z armią gen. Andersa. Częścią wystawy jest **wirtualny globus** prezentujący szlaki cywilne, wojskowe, morskie i lądowe, którymi przemieszczali się Polacy podczas II wojny światowej. Poprzez interaktywny panel sterujący globusem, każdy będzie

mógł wybrać region świata oraz poznać historię i losy Polaków z nim związanych: Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, losy ludności cywilnej – syberyjskich zesłańców, osiedla dla Polaków w Afryce i in. Wirtualnej prezentacji towarzyszyć będą również artefakty z Archiwum IPN, pozyskane przez Instytut w ramach [projektu Archiwum Pełne Pamięci](#), m.in. [Pamiętnik Wandy Barbary Kociuby](#).

- **„Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów”** – ekspozycja, przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, przedstawia losy polskiej rodziny. Rodziny, której linia życia została poddana trybom okrutnej wojny i okupacji. [Józef i Wiktoria Ulmowie](#) nie poddali się biernie biegowi historii. Stali się jej aktywnymi uczestnikami, dostrzegając innych ludzi, którym należało udzielić pomocy. Stanęli po stronie dobra i sami dzielili się tym dobrem z innymi. Narodowość, wyznanie, różnice kulturowe, w obliczu terroru niemieckiej okupacji, stały się nieistotne, wagi nabrało człowieczeństwo. Pragnąc ochronić życie, sami je stracili. Na wystawie, przygotowanej w językach polskim i angielskim, znajduje się kilkadziesiąt zdjęć i dokumentów. Część z nich została opublikowana po raz pierwszy.
- **„20-40-20”** – Multimedialna wystawa prezentuje wielkie zwycięstwo w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. oraz Zbrodnię Katyńską z 1940 r. Ukazuje losy niezwykłych bohaterów: Jana i Stanisława Ozimków – ojca i syna, por. Juliana Grunera, ppłk. dypl. Wilhelma Kasprzykiewicza oraz ks. Józefa Skorela. Najważniejszą jej częścią jest poruszający 30-minutowy film, którego scenariusz powstał na podstawie życiorysów tych pięciu postaci.
- **„Likwidacja Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej”** – wystawa przygotowana przez Archiwum IPN w Rzeszowie przedstawia brutalną likwidację Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej w Przemyślu w 1963 r.
- **„Symbole naszej historii”** – wystawa jest swego rodzaju podróżą poprzez symbole, te mniej i bardziej znane. Szczególne miejsce poświęcone zostało symbolice państwowości – godłu, fladze, barwom, hymnowi i znakom z nimi powiązanych. Na wystawie znalazły się też znaki, które stały się symbolami swoich czasów – godła, logotypy, odznaczenia, a nawet przedmioty.
- **wystawa mobilna Podkarpackiego Centrum Nauki „Łukasiewicz”** – to zbiór interaktywnych eksponatów zachęcających do samodzielnego eksperymentowania. Dzięki temu eksponaty wzbudzają ciekawość i zachęcają do zadawania pytań: Jak to jest zrobione? Jak to działa?

► **Strefa Nowych Technologii - przygotowana przez Biuro Nowych Technologii IPN**

Założ okulary VR i przenieś się w wirtualny świat historii: czasy wojny polsko-bolszewickiej ([„Gra szyfrów”](#)), poznaj świat i losy błogosławionej Rodziny Ulmów z Markowej na Podkarpaciu ([„Świadectwo poMOCY”](#)), **„Cyfrowych Bohaterów”**, przenieś się do

czasów Powstania Warszawskiego („[WARSAW RISING - MIASTO BOHATERÓW](#)”) i „Solidarności Walczącej” („[Szybowcowa '87](#)”). Zobacz podcasty o immersyjnej edukacji, będą też quizy edukacyjne.

► Gry edukacyjne, strefa komiksów, warsztaty muzyczne, „Drużyna Inki”

Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej to również szansa na poznanie **gier edukacyjnych** przygotowanych przez IPN, tj.: „Znaj Znak”, „Miś Wojtek”, „Bitwa Warszawska”, „ORP Orzeł”, „Gwiaździsta Eskadra”, „Niepodległa”.

Edukacja może odbywać się również przez komiksy. O wydawnictwach tego typu oraz o tym, jak powstają komiksy o tematyce historycznej, będzie się można dowiedzieć w **strefie komiksów**.

Dzieci i młodzież mogą wziąć udział w **warsztatach muzycznych** pod okiem wykwalifikowanych instruktorów. Młodzi muzycy będą mogli poczuć się jak profesjonalni artyści – zajęcia będą prowadzone na największej na Podkarpaciu sali kongresowej G2A Arena.

Szansą na poznanie historii niezłomnej sanitariuszki AK Danuty Siedzikówny „Inki” będą **warsztaty „Drużyna Inki”** przygotowane przez Biuro Przystanków Historia IPN. W czasie zajęć prowadzone będzie teoretyczne i praktyczne szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej. Na uczestników czekają podręczne apteczki.

► Strefa Archiwum

Sercem Instytutu Pamięci Narodowej jest Archiwum. W czasie Kongresu zostanie zaprezentowany projekt **Archiwum Pełne Pamięci** i pozyskane w ramach tego projektu artefakty pochodzące z prywatnych kolekcji polskich rodzin i organizacji polonijnych, które w Archiwum stają się częścią narodowego dziedzictwa.

Zapoznaj się z **przestrzenną instalacją**, która poprzez swoją meblarską formę w metaforyczny sposób nawiązuje do starego strychu, sekretarzyka przodków, w którym zaklęta jest pamięć o przeszłości. Zaprosimy publiczność do samodzielnego rozszyfrowania historii ukrytych w dawnych dokumentach, z wykorzystaniem multimediiów i nowych technologii.

► Kino Filmów Historycznych

Pierwszego dnia Kongresu będzie można zobaczyć m.in. filmy:

[Matusia. Opowieść o Sprawiedliwej](#) (reż. Maciej Fijałkowski). To historia o [Matce Matyldzie Getter](#) - tytułowej Matusi. Przełożona Prowincji Warszawskiej była inicjatorką i główną koordynatorką akcji ratowania dzieci żydowskich podczas II wojny światowej przez zakonnice Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

[Historia jednej zbrodni](#) (reż. Mariusz Pilis). Film opowiada przejmującą historię [błogosławionej rodziny Ulmów: Józefa i Wiktorii oraz ich siedmiorga dzieci](#), którzy poświęcili swoje życie, próbując ratować życie dwóch żydowskich rodzin, Goldmanów i Szallów. Niewyobrażalna zbrodnia, której 24 marca 1944 roku dokonali Niemcy, mordując z zimną krwią także dzieci Ulmów, jest dla reżysera punktem wyjścia do śledztwa w tej sprawie. Reżyser dotarł do niepublikowanych wcześniej materiałów, przeprowadził szereg rozmów, podążył powojennym tropem odpowiedzialnych za mord.

► **Strefa upamiętnień**

Będą tam prowadzone **warsztaty z muralistyki**. Zostaną one podzielone na dwie części. Odwiedzający tę strefę zapoznają się ze stroną teoretyczną oraz praktyczną powstawania muralu. W części praktycznej uczestnicy będą mogli sami wykonać znaki używając też metod stosowanych m.in. przez młodzież w czasie II wojny światowej, ale także stosując techniki stosowane obecnie. Zaprezentowane zostaną murale wykonane na zlecenie Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Rzeszowie. W części teoretycznej odwiedzający zapoznają się m.in. z bohaterstwem harcerzy z Szarych Szeregów, którzy w ramach małego sabotażu wykonywali antyniemieckie napisy na murach. Poznają też historię napisów wykonywanych przez działaczy Solidarności w latach 80.

► **Strefa rekonstrukcji historycznej i militarna**

W strefie rekonstrukcji historycznej pokazane zostaną pojazdy wojskowe, które były wykorzystywane przez 10. Brygadę Kawalerii płk. dypl. Stanisława Maczka, a także sprzęt używany przez żołnierzy 1. Dywizji Pancerniej. Powstanie zmotoryzowanej 10. Brygady Kawalerii jest nierozdzielnie związane z Podkarpaciem, zaś gen. broni Stanisław Maczek jest honorowym obywatelem miasta Rzeszowa.

W strefie militarnej 21. Brygada Strzelców Podhalańskich zaprezentuje sprzęt wojskowy, który znajduje się na uzbrojeniu jednostki. Także 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej pokaże swoje uzbrojenie oraz możliwości jego wykorzystania.

► **Dla najmłodszych**

Teatrzyk „Miś Wojtek” - dzieci w wieku od 6 do 9 lat będą miały okazję poznać fragment polskiej historii przez pryzmat przedstawienia-teatrzyku o przygodach niedźwiedzia Wojtka. Dzieli się on z młodymi widzami swymi fascynującymi przygodami, związanymi z losami armii gen. Władysława Andersa.

► **Wydawnictwo IPN**

Na Podkarpackim Kongresie Pamięci Narodowej będzie można się zapoznać z bogatą ofertą Wydawnictwa IPN. Będzie można nabyć w promocyjnych cenach: albumy, bestsellery, nowości wydawnicze, publikacje oddziałowe z regionu podkarpacia, komiksy dla młodzieży

i gry edukacyjne. Przewidziane są również spotkania z autorami publikacji.

4 października 2023 r.:

11.00-12.00 dr Mirosław Surdej i dr Paweł Fornal, redaktorzy książki [*Władzy raz zdobytej... Początki systemu komunistycznego w Polsce, 1944-1947, Rzeszów-Warszawa 2023.*](#)

13.00-14.00 dr Tomasz Bereza, autor książki [*Przesiedleni znad Sanu - zamordowani nad Horyniem. Losy Polaków deportowanych przez Sowietów z obwodu drohobyckiego w ramach „oczyszczania” pasa granicznego \(1940-1944\), Rzeszów-Warszawa 2020.*](#)

Zapraszamy do strefy Wydawnictwa IPN!

► **Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej** to niepowtarzalna szansa odkrycia historii Polski XX wieku przez pryzmat Małej Ojczyzny, jaką jest Podkarpacie - ze swoją specyfiką kulturową, historyczną, religijną i społeczną.

Żeby wiedzieć, kim jestem, muszę wiedzieć, skąd pochodzę, jakie mam korzenie. Naród to wspólnota pamięci, sztafeta pokoleń, a historia to klucz do przyszłości.

Przyjdź, razem ze swoimi dziećmi, rodzicami i dziadkami. Razem porozmawiajmy o naszej historii i o dziedzictwie narodowym. Wstęp wolny. Zapraszamy. Wystarczy się jedynie zarejestrować na stronie Kongresu: <https://kongrespamiecinarodowej.pl> !

► [Rejestracja](#)

► Szczegółowy program wydarzeń: <https://kongrespamiecinarodowej.pl/>

Wydarzenie objęte patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy

► <https://kongrespamiecinarodowej.pl/>

Kongres Pamięci Narodowej

► **Wstęp wolny. Zapraszamy!**

Kontakt dla mediów:

Oddział IPN w Rzeszowie

Katarzyna Gajda-Bator

kom. 602 712 537, tel. (17) 860 60 12

katarzyna.gajda-bator@ipn.gov.pl

Rzecznik Prasowy IPN - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl